

Voorstel Gemeenteraad B

Onderwerp	Nota Dierenwelzijn		
Portefeuillehouder	Niels van den Berg agendaletter (B)		
Organisatieonderdeel	Cluster Strategie en Beleid Sociaal	Aangeboden aan Raad	4 april 2025
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2500008668

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. De geactualiseerde Nota Dierenwelzijn vast te stellen;
2. Deze nota elke vier jaar te evalueren en, indien noodzakelijk, te actualiseren. Een geactualiseerde nota ter besluitvorming voor te leggen aan uw raad;
3. In te stemmen met onderzoek naar beleid op het verlenen van ontheffingen op gebruik van de busbaan door derden. Daarin naast de dierenambulance ook andere hulpdiensten als huisarts en verloskundigen te betrekken.

Inleiding en voorgeschiedenis

In het coalitieakkoord "Samen trots op Enschede" is aangegeven dat dit college werk maakt van een nota Dierenwelzijn. De nota 'Dieren tellen mee in Enschede' is in februari 2024 door het college vastgesteld. Daarop is in mei 2024 door uw raad een motie aangenomen waarin het college wordt opgedragen (1) met een beter uitgewerkte versie van deze nota te komen; (2) de nota met een raadsvoorstel voor te leggen aan de raad; (3) in de Zomernota een passend budget op te nemen voor Dierenwelzijn en (4) de ambitie uit te spreken elke vier jaar met een actualisatie van de nota Dierenwelzijn te komen.

Omdat het niet mogelijk was voor de zomernota 2024 aanvullend budget beschikbaar te stellen, is besloten om afgelopen jaar vast te houden aan de huidige nota Dierenwelzijn en bij uw raad op te halen welke wensen er spelen met betrekking tot (de nota-) dierenwelzijn.

In januari 2025 is de nota geagendeerd bij de Kamer Sociaal. Uw raad heeft hier een drietal onderwerpen aangedragen:

1. De Dierenambulance moet ontheffing krijgen om op de busbaan te rijden
2. Er moet contact gelegd worden met Stichting Mendoo (Mens EN Dier Onvoorwaardelijk en Onafscheidelijk) om deze in positie te brengen om hulp en ondersteuning te bieden aan Enschedese (huis)dieren
3. Er moet aandacht zijn voor de Dierenvoedselbank

Deze punten zijn ofwel in dit raadsvoorstel of in de aangepaste nota verwerkt.

De geactualiseerde nota Dierenwelzijn wordt met een raadsvoorstel ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd.

Publieksvriendelijke samenvatting

In het coalitieakkoord "Samen trots op Enschede" is aangegeven dat dit college werk maakt van een nota Dierenwelzijn. In februari 2024 is de nota Dierenwelzijn 'Dieren tellen mee in Enschede' vastgesteld.

In mei 2024 is er een motie aangenomen die het college opdraagt om met een beter uitgewerkte versie van deze nota te komen en deze met een raadsvoorstel voor te leggen aan de raad.

In januari 2025 is de nota geagendeerd bij de Kamer Sociaal om op te halen welke wensen er spelen met betrekking tot een beter uitgewerkte versie van (de nota-) dierenwelzijn. Op basis van deze input is een geactualiseerde nota opgesteld. De geactualiseerde nota ligt met een raadsvoorstel ter besluitvorming voor bij de raad.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven

- Inclusief Enschede, we maken gezond leven makkelijker. We kijken naar elkaar om en zorgen voor elkaars welzijn en bestaan.
- Groen en duurzaam Enschede. Enschede is groen en biodivers. Samen zorgen we voor een aantrekkelijke, gezonde en leefbare stad, zowel voor mens, plant als dier.

Argumenten

1.1 Nota dierenwelzijn is opgenomen in het coalitieakkoord 2022-2026 "Samen trots op Enschede"

In het coalitieakkoord 2022-2026 "Samen trots op Enschede" is aangegeven dat dit college 'werk maakt van een nota Dierenwelzijn'. Met de vaststelling van deze nota geven we hier uitvoering aan.

1.2 en 2.1 Met de nota voeren we de motie Nota Dierenwelzijn van mei 2024 uit

In mei 2024 is door uw raad een motie aangenomen waarin het college wordt opgedragen (1) met een beter uitgewerkte versie van deze nota te komen; (2) de nota met een raadsvoorstel voor te leggen aan de raad; (3) in de Zomernota een passend budget op te nemen voor Dierenwelzijn en (4) de ambitie uit te spreken elke vier jaar met een actualisatie van de nota Dierenwelzijn te komen. In de Kamer Sociaal van januari 2025 is bij uw raad opgehaald welke aanpassingen u in de nota wilt zien. Deze punten zijn verwerkt in de nota Dierenwelzijn of in dit raadsvoorstel.

In het BW besluit van 1 april is besloten de nota elke vier jaar te evalueren en, indien noodzakelijk, te actualiseren. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan de motie Nota Dierenwelzijn.

1.3 De inhoud van de nota ambieert een hoger welzijn én bewustzijn van dieren(welzijn), daar waar het onze werkzaamheden raakt

Dieren maken naast onze inwoners een belangrijk onderdeel uit van onze samenleving. Naast de inzet op het welzijn en de gezondheid van onze inwoners, is het eveneens belangrijk om ervoor te zorgen dat ook het welzijn van dieren gewaarborgd blijft. Dieren geven inwoners immers levensvreugde, ze zijn nuttig voor onze natuur en biodiversiteit en hebben, net als de mens, bestaansrecht in onze gemeente. Tegelijkertijd zorgen ze voor overlast en hebben we een wettelijke taak rondom dieren.

Deze nota zet in op het inbedden van de belangen van dieren in ons dagelijkse handelen, het (her)kennen van dierenleed achter de voordeur en het bieden van informatie over meldpunten en het voorkomen van dierenleed. Daarmee leggen we een basis dat (het welzijn van-) dieren meetellen in hetgeen we doen.

1.4 De nota geeft helderheid in taken en rollen

Onze wettelijke taak rondom dierenwelzijn is beperkt. We voeren echter veel taken uit die dieren, ofwel dierenwelzijn, raken. Deze taken zijn gemeente breed versplinterd belegd. Daarnaast bestaan er meerdere (landelijke) partijen die taken uitvoeren die dieren(welzijn) raken. Op sommige onderwerpen die onze dieren, en daarmee onze inwoners, raken hebben we niet of nauwelijks invloed. Doel van deze nota is daarom ook om overzicht te geven in taken op zowel gemeente- als landelijk niveau.

1.5 We zijn in gesprek met Stichting Mendoo

Uw raad heeft bij de Kamer Sociaal van januari 2025 de wens uitgesproken om stichting Mendoo in positie te brengen om ondersteuning te bieden aan Enschedese dieren. We zijn inmiddels met Mendoo in gesprek. Dit pakken we samen op met het team van Maatschappelijke Opvang. In de Maatschappelijke Opvang komen veel cliënten die een huisdier hebben. Deze zijn echter daar niet toegestaan. Het DierenOpvangCentrum (DOC) heeft de mogelijkheid om het huisdier tijdelijk op te vangen of te herplaatsen. En in sommige gevallen is de DierenBuddy een oplossing. Omdat er ofwel kosten verbonden zijn aan de opvang of afstand van het dier gedaan moet worden, kiezen cliënten er in de regel voor om op straat te blijven.

We bekijken daarom met Mendoo of zij, naast werkzaamheden op het gebied van Dierenwelzijn, wat kunnen betekenen in deze situatie. Dit past onder speerpunt 2 en 3 van de nota Dierenwelzijn.

1.6 De dierenvoedselbank brengen we onder de aandacht bij onze inwoners

Inwoners die onder het minimum voor levensonderhoud moeten rondkomen kunnen met de Dierenvoedselbank contact opnemen.

Daarbij gaan zij er echter wel vanuit dat eigenaren bij de aanschaf van een dier in het belang van dit dier denken en er dus zeker van moeten zijn dat zij de onderhoudskosten van het dier op kunnen brengen. Wij kunnen ons in dit standpunt vinden. Soms neemt het leven een onverwachte wending, maar het financieren van ondoordachte aankopen van levende dieren is geen overheidstaak. De Dierenvoedselbank ontvangt geen subsidie.

Een van de ambities uit de nota Dierenwelzijn is het verbeteren van communicatie en informatie rondom dierenwelzijn. De Dierenvoedselbank is een mooi initiatief en draagt bij aan het welzijn van dieren.

We gaan daarom de Dierenvoedselbank, anders dan met een financiële bijdrage, ondersteunen. Dit past onder speerpunt 2 en 3 van de nota Dierenwelzijn.

3.1 De Dierenambulance wil op dit moment niet rijden op de busbaan

Tijdens de behandeling van de Nota Dierenwelzijn in de Kamer Sociaal, is de raadswens uitgesproken om ontheffing aan de Dierenambulance te verlenen voor het rijden op de busbaan. Dit is besproken met team vergunningen, team Mobiliteit, de politie en uiteraard het DOC, waar de Dierenambulance onder valt, zelf. De conclusie is dat Dierenambulance zelf geen prioriteit geeft aan het rijden over de busbanen. Hoewel het gebruik van busbanen soms tijdswinst op kan leveren, zien zij ook grote nadelen. Met name met betrekking tot de veiligheid en borging van kennis en kunde binnen een roulerende vrijwilligersgroep. Die tegen elkaar afwegende heeft hen doen besluiten dat zij op dit moment geen gebruik willen maken van de busbaan.

3.2 De politie geeft een negatief advies op het verlenen van ontheffing aan voertuigen die niet vallen onder de Wegenverkeerswet (WVW) of hulpdiensten uit het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens (RVV)

In principe mogen er alleen bussen over de busbaan. Officiële hulpdiensten mogen er echter ook gebruik van maken. De Dierenambulance valt hier niet onder. De politie geeft een negatief advies op het verlenen van ontheffing voor een voertuig die niet valt onder de WVW of de RVV

- Een Dierenambulance met oranje zwaailichten is geen voorrangsvoertuig volgens de wet en heeft geen speciale voorrangsregels;
- De hulpdiensten en busvervoerders hebben een koppeling met verkeerslichten waardoor zij prioriteit hebben (eerder groen). Dierenambulances hebben dit niet en zijn daarom niet perse sneller via de busbaan dan wanneer zij over de weg rijden;
- De gemeente als wegbeheerder wil zo min mogelijk extra verkeer op de busbaan, het liefst alleen bussen en hulpdiensten, daarom is besloten geen ontheffingen meer te verlenen;
- Chauffeurs van hulpdienstvoertuigen hebben een speciale opleiding om te rijden in een voorrangsvoertuig, chauffeurs van de Dierenambulance niet. Dit kan onveilige situaties doen ontstaan;
- Het schept een ongewenst precedent: als we de dierenambulance toestaan op de busbaan, kunnen ook huisartsen, taxi's, pakketdiensten, etc. een ontheffing verzoeken. Dan vervalt de meerwaarde van de busbaan die is bedoeld voor de bus en hulpdiensten.

3.3 In de meeste Nederlandse gemeenten is rijden op de busbaan niet toegestaan

Er zijn gemeenten in Nederland die de Dierenambulance ontheffing verlenen voor het rijden op de busbaan. Bij de meeste van deze gemeenten is het rijden op de busbaan onder aanvullende voorwaarden, zoals slechts het openstellen van de busbaan in delen van de stad, strengere eisen aan de ambulance of ontheffing alleen voor spoedgevallen. In andere gemeenten is een gedoogsituatie omgezet in beleid.

De door uw raad aangedragen optie om de ambulance wel ontheffing te verlenen zonder dat chauffeurs hier gebruik van hoeven te maken is besproken met de Dierenambulance. Ook hierbij weegt de ontheffing niet op tegen de veiligheid en de borging van kennis en kunde onder de roulerende groep vrijwillige chauffeurs.

3.4 Een ontheffing voor het rijden op de busbaan is op dit moment niet mogelijk

De mogelijkheid tot ontheffing voor het rijden op de busbaan is enkele jaren geleden ingetrokken.

Dit gebeurde omdat het te druk werd op de busbaan en de verkeersveiligheid in het gedrang kwam.

Omdat we wel open staan voor de wens van uw raad om specifiek de dierenambulance ontheffing te verlenen, gaan we onderzoeken of we beleid kunnen ontwikkelen voor een ontheffingenbeleid in deze, daarbij breder kijkend dan alleen de dierenambulance, maar ook bijvoorbeeld huisartsen en verloskundigen te betrekken. Daarbij onderzoeken we ook welke kosten hier aan verbonden zijn, welke maatregelen er nodig zijn aan de zijde van de dierenambulance en andere hulpverleningsdiensten, of de verkeersveiligheid dit toelaat en of precedentwerking tegengegaan kan worden. De uitkomsten hiervan koppelen we terug aan uw raad.

Risico's

1.1 Dierenwelzijn kent een verminderd draagvlak

In de aanloop naar deze nota is gebleken dat het draagvlak voor dierenwelzijn beperkter is. Hoewel iedereen het erover eens is dat dieren een volwaardig bestaan verdienen, prefereert in de regel het welzijn/gemak van de mens bij keuzes in welzijn, budget, tijd, overlast en/of vertier.

1.2 Afhankelijkheid (informatie van-) derden

Een van de speerpunten in de nota is het beter informeren van inwoners en partners rondom dierenleed. De informatie over dierenwelzijn en de beschikbare meldpunten zijn echter geen informatie van de gemeente zelf. We verwijzen door naar landelijke informatie/instanties en zijn, ook voor actieve inzet, afhankelijk van derden.

1.3 Onvoldoende middelen voor andere partners dan het DOC

In de Kamer Sociaal van januari 2025 zijn drie onderwerpen naar voren gekomen die verwerkt zijn in het raadvorstel of de Nota Dierenwelzijn. Twee van deze onderwerpen betreffen de samenwerking met- ofwel inzet van externe partners die wat betekenen op het gebied van Dierenwelzijn.

De middelen voor Dierenwelzijn zijn echter vergeven aan het DOC. Het uitvoeren van onze wettelijke taak knelt momenteel al. Budget om andere partijen subsidie te verlenen is er op dit moment niet. We voeren op verzoek van uw raad gesprekken met Stichting Mendoo en de Dierenvoedselbank. Daarin kijken we wat we kunnen betekenen om deze partners in positie te brengen om het welzijn van dieren in Enschede te verbeteren. We zetten bij dit partnerschap in op communicatie, informatie, samenwerking en lokale positionering. Indien er kosten gemoeid gaan met deze samenwerking zal dekking gevonden moeten worden in aanverwante producten of het ambitieniveau van de samenwerking omlaag gesteld moeten worden. Daar zullen we uw raad over informeren.

Kosten en financiële dekking van het voorstel

De werkzaamheden die voortvloeien uit deze nota zijn in te bedden in de reguliere capaciteit binnen het cluster SBS. Er is 300.000 euro in de gemeentebegroting beschikbaar voor Dierenwelzijn. Van dit budget financieren we het DierenOpvangCentrum (DOC) voor het vervoer, opvang en herplaatsing van (huis)dieren. Dit is een wettelijke verplichting. Het DOC werkt al enige tijd zonder een sluitende begroting. In verband met stijgende kosten is er een tekort van 100.000 euro om de werkzaamheden binnen begroting uit te kunnen voeren. Het DOC heeft een meerjaren 'ingroeimodel' voorgesteld waarin we stapsgewijs vanaf 2028 100.000 euro extra kwijt zijn aan de uitvoering van deze taak. Deze 100.000 euro bestaat voor 55.000 euro uit de uitvoering van wettelijke taken en voor 45.000 euro aan overige taken. De overige taken zijn de werkzaamheden voor de in het wild levende dieren maar ook de werkzaamheden op het gebied van preventie op Dierenwelzijn.

Om de ambities uit de nota Dierenwelzijn te realiseren is het volledige bedrag van 100.000 euro nodig (55.000 euro aan wettelijke taken plus 45.000 euro aan overige en preventieve werkzaamheden).

Rekening houdend met het ingroei model is in 2026 40.000 euro extra nodig, in 2027 80.000 euro en vanaf 2028 100.000 euro. Deze bedragen worden betrokken worden bij de integrale afweging van de zomernota.

Afweging en alternatieven

Alternatief 1: Nota Dierenwelzijn met laag ambitieniveau

Het ambitieniveau in de nota Dierenwelzijn verlagen naar louter de huidige inzet op dieren(welzijn), te weten het uitvoeren van onze wettelijke taak. Daarmee voldoen we niet aan de motie Nota Dierenwelzijn van mei 2024.

Alternatief 2: Geen Nota Dierenwelzijn

Participatie

Naar aanloop van deze nota zijn gesprekken gevoerd met belanghebbende partijen, zoals het DOC Enschede, de Partij voor de Dieren, de Sportvisserij oost-Nederland en stichting Mendoo.

Communicatie

N.v.t.

Vervolg

Bij het vaststellen van deze nota nemen we in aanliggend beleid dierenwelzijn mee als afwegingskader.

Voor het herkennen van dierenleed en bij huisbezoeken stellen we handelingsrichtlijnen op en leiden we onze medewerkers op.

We verbeteren de communicatie rondom dierenwelzijn en dierenleed, o.a. door informatie op de website.

We blijven in gesprek met het DierenOpvangCentrum en daarmee ook met de Dierenambulance.

We voeren gesprekken met Stichting Mendoo om hen in positie te brengen om hulp en ondersteuning te bieden aan Enschedese (huis)dieren en hun eigenaren.

We bieden de Dierenvoedselbank ondersteuning aan om hun doelen te bereiken.

Bijlagen

- Geactualiseerde Nota Dierenwelzijn
- Compacte activiteitenlijst en begroting DOC

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

de loco-Secretaris, de Burgemeester,

E.A. Smit

R.W. Bleker